

ДОН

ДОМСКЕ ОМЛАДИНСКЕ НОВИНЕ

**СЦЕНА ЈЕ ЊЕЊ ДОМ
ТИКТОК НИЈЕ ПСИХОТЕРАПИЈА!
СВИ ПУТЕВИ ВОДЕ У БЕОГРАД
ЦИМЕРОЛОГИЈА - ИДУЋА О БУЦИ, ПРИЈАТЕЉСТВУ
И ЗАЈЕДНИЧКОМ ЖИВОТУ**

БЕОГРАД, 2026.

ДОМСКИ КЛУБ

Добро дошли

Најјачи преживе.
Остали иду
кући за викенд.

У дому се не живи –
у дому се преживљава
са стилем. 😊

Учи као да ће те сутра питати. Спавај као да неће.

Дом је тамо где ти неко сачува вечеру.

Место где се приче праве,
а не само препричавају.

Овде важи само једно правило:
нико не остаје сам.

Ништа не зближава као јутарњи
ред за туширање.

Чувај оног ко те гледа као да си
последње место у трпезарији.

Прошлост не можеш променити,
али још има наде да зезнеш будућност.

ДРАГИ ЧИТАОЦИ,

Пред вама је нови број ДОН-а, место где се сусрећу приче, људи и идеје које чине живот у нашем дому незаборавним.

Као и увек, потрудили смо се да странице овог броја испунимо занимљивим људима, актуелним питањима и малим причама које чине нашу свакодневницу посебном.

У овом издању очекују вас интервјуи са познатим личностима, попут певачице Зорје и глумице Борке Томовић, али и разговора са онима које можда не виђамо на сцени или телевизији, а без којих домска свакодневница не би била иста. Бавили смо се и темама о којима се све више прича, од ХПВ вируса до самодијагнозе на ТикТоку, вратили се у еру двехиљадитих и кроз „домски временплов” отишли сто година у прошлост. Ту су и приче о шпанској култури, FLEX програму школовања у иностранству, као и бројне домске активности и занимљиве приче из прошлости нашег дома.

Сигурни смо да ће вам овај број бити подједнако занимљив за читање као што је нама био за припрему.

Уживајте у читању!

У. Танасковић

- 4 КАДА ЧАУКА ПОСТАЊЕ ИЗАЗОВ, А НЕ САМО ШКОЛСКИ ПРЕДМЕТ
- 6 ЗАЈЕДНО ЗА СИГУРНИЈЕ ОДРАСТАЊЕ
- 7 ПРЕВЕНЦИЈА ПРЕ ПРОБЛЕМА
- 8 ДОК ДОМ СПАВА, ЛЕНА ВЕСЛА КА МЕДАЉАМА
- 9 ПУТ ШАМПИОНА КРЕЋЕ ИЗ ДОМА
- 10 СТОП ХПВ ВИРУСУ, БИРАЈ ЗДШТИТУ!
- 11 СВИ ПУТЕВИ ВОДЕ У БЕОГРАД - АЛИ ШТА СЕ ДЕСИ КАДА СТИГНЕШ?
- 12 СЦЕНА ЈЕ ЊЕН ДОМ
- 14 ЦИМЕРОЛОГИЈА - ЧАУКА О БУЦИ, ПРИЈАТЕЉСТВУ И ЗАЈЕДНИЧКОМ ЖИВОТУ
- 16 ПОЗОРИШТЕ КАО МЕСТО ИСТИНЕ
- 18 МАТЕМАТИКА БЕЗ ГРАНИЦА
- 20 ЛИКОВНИ И ЛИТЕРАРНИ РАДОВИ
- 22 ХЕРОЈИ ИЗ КУЛИСА
- 23 ДАМА КОЈА ЈЕ ДОНЕЛА ЕВРОПСКИ СЛИКАРСКИ ДУХ У БЕОГРАД
- 24 КАКО СТЕ, ШТА РАДИТЕ?
- 26 ТВОЈ ИЗБОР, ТВОЈА СНАГА
- 27 КРУНСКА - УЛИЦА У КОЈОЈ ОДРАСТАЈУ ГЕНЕРАЦИЈЕ
- 28 FLEX - ТВОЈА КАРТА ЗА АМЕРИКУ
- 29 МЕСТО ГДЕ ПОЧИЊУ ПОЗОРИШНЕ ПРИЧЕ
- 30 ТИКТОК НИЈЕ ПСИХОТЕРАПИЈА!
- 31 НАГРАДА ЈЕ МОСТ, АЛИ НЕ И ДЕСТИНАЦИЈА
- 32 МУЗИКА КОЈА ВОДИ ДАЉЕ
- 33 ПОГЛЕД У 2100. ГОДИНУ
- 34 VAMOS A ESPAÑA
- 35 ДВЕХИЉАДИТЕ: ВРЕМЕ КОЈЕ СЕ ВРАЋА
- 36 КАДА ЗНАЊЕ ПОСТАЊЕ ИГРА
- 37 ДОМСКИ ВРЕМЕНПЛОВ
- 38 ДОМСКЕ ПОСЛАСТИЦЕ

КАДА НАУКА ПОСТАНЕ ИЗАЗОВ, А НЕ САМО ШКОЛСКИ ПРЕДМЕТ

Иза сваке медаље са научних олимпијада стоје сати рада, упорности и радозналости. Наш саговорник, Јован Кулезић ученик Математичке гимназије, је већ имао прилику да своје знање покаже на великим међународним такмичењима – од Колумбије до Индије. Иако су му математика, физика и астрономија донеле бројне успехе, он истиче да су му подједнако важна и пријатељства, искуства и лекције које је стекао током школовања и живота у дому. У разговору за наш часопис открива како је почела његова љубав према науци, како се припрема за такмичења и како види своју будућност.

Како је почела твоја љубав према математици и физици и када си схватио да желиш да упишеш Математичку гимназију?

Готово никада нисам размишљао о упису у средњу школу до почетка осмог разреда. Тада сам о томе разговарао са неколико бивших ученика из моје основне школе који су се уписали у

Математичку гимназију и делимично из њихових прича сам закључио да је то прави избор за мене.

На која такмичења си најпоноснији?

Најпоноснији сам на бронзану медаљу на Међународној јуниорској научној олимпијади 2022. у Колумбији, као и на бронзану медаљу на Међународној олимпијади из астрономије и астрофизике 2025. у Индији. Наравно, свака медаља ми је важна на свој начин, али сам ове две издвојио пре свега због значаја такмичења на којима сам их освојио.

Како изгледа твој типичан дан?

Мој типичан дан је мање-више исти као и дан било ког просечног ученика. Устанем ујутру, идем у школу, а када се вратим, једем и проводим време са пријатељима. Обично остављам учење и припреме за такмичења до касно у ноћ.

Да ли имаш још нека интересовања или хобије?

Дуго тренирам карате и сада имам смеђи појас. Осим тога, слободно време углавном проводим са пријатељима, било да је то само код куће или у изласцима.

Који су ти планови након средње школе?

Моји планови после средње школе су веома неизвесни. Тренутно чекам одговор из Оксфорда о стипендији, али и са неколико других факултета у Енглеској. Ако останем у Србији, планирам да истовремено

упишем Електротехнички и Физички факултет.

Где себе видиш за десет година?

Дефинитивно себе видим у Србији за 10 година, било да завршим студије овде или у иностранству. Видим себе како сам већ започео каријеру на највишем нивоу, уз породицу.

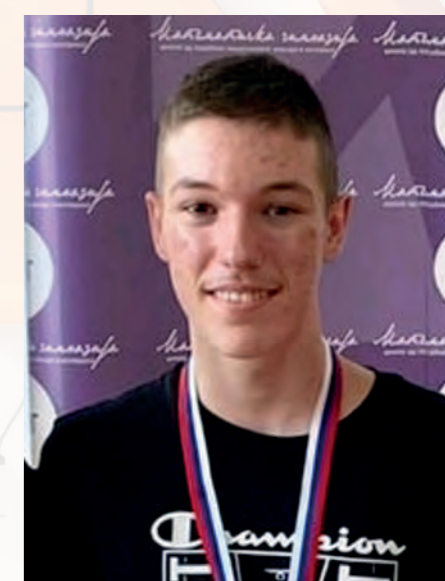
Шта је по твом мишљењу кључ успеха?

Не бих рекао да постоји тако нешто као „кључ успеха“, већ

комбинација многих фактора. У сваком случају, мислим да је веома важно да не одустајемо и да истрајемо у ономе што радимо, шта год то било.

Које ћеш успомене носити и има ли нешто чему те је дом научно?

Имам много успомена из дома, и добрих и лоших. Једна од најбољих је била забава 14. јуна 2024. године, а једна од најгорих разговор са управом 15. јуна исте године ☹️. Дом ме је научио неколико ствари, али најважнија је да су нека „правила“ само препоруке.

Шта би препоручио будућим домцима?

Будућим ученицима бих пре свега препоручио да упознају и зближе се са што више људи у дому, јер мислим да ће та пријатељства имати до краја живота. Такође мислим да је веома важно да што пре одустану од буђења на време ујутру и редовног сређивања собе, јер то није одрживо на дужи рок, а васпитачи се временом на то навикну (из личног искуства). ☺️

ЗАЈЕДНО ЗА СИГУРНИЈЕ ОДРАСТАЊЕ

Дом ученика „Јелица Миловановић“ негује сарадњу са организацијама које својим радом доприносе развоју, едукацији и добробити младих. Једна од таквих организација је Центар за младе ЦЕЗАМ, који се налази у непосредној близини нашег дома, у Ресавској улици. Заједнички циљ ове сарадње јесте пружање подршке младима кроз едукативне, превентивне и саветодавне програме, као и подстицање развоја емпатије, толеранције и одговорног понашања.

Центар за младе ЦЕЗАМ представља сигуран и отворен простор намењен младима, у којем могу да разговарају о важним животним темама, добију стручну помоћ и учествују у разноврсним активностима. Посебно значајна услуга коју ЦЕЗАМ пружа јесу бесплатне психотерапијске и саветодавне сесансе, које младима омогућавају да се на стручан и поверљив начин суоче са изазовима савременог одрастања. Поред тога, ЦЕЗАМ организује бројне радионице, трибине и едукације из области менталног здравља, ненасилне комуникације, толеранције, дигиталне безбедности и личног развоја.

У оквиру досадашње сарадње, ученици нашег дома су присуствовали двама трибинама у организацији Центра за младе ЦЕЗАМ. Прва трибина била је посвећена вршњачком насиљу, током које се говорило о препознавању насиља, начинима реаговања и важности међусобне подршке и емпатије. Ученици су имали прилику да учествују у разговору, поделе своја искуства и добију корисне савете за ненасилну комуникацију. Друга посета односила се на трибину о дигиталном свету и одговорном понашању на интернету, организовану поводом Међуна-

родног дана толеранције. Том приликом истакнута је важност поштовања и емпатије у онлине простору, као и свест о томе да свака порука и коментар могу имати снажан утицај на друге. Организују се и едукације за запослене на које иду наши васпитачи и стручни сарадници.

Сарадња са Центром за младе ЦЕЗАМ представља значајан допринос васпитно-образовном раду Дома ученика „Јелица Миловановић“ и пример успешног повезивања институција у циљу стварања безбедног и подржавајућег окружења за младе.

ПРЕВЕНЦИЈА ПРЕПРОБЛЕМА

У нашем дому одржано је едукативно предавање које је водила криминалистичка инспекторка, Снежана Сандић. Тема предавања била су ризична понашања младих, са акцентом на алкохолизам, коцкање, наркоманију, кривичну одговорност малолетника и малолетничку делинквенцију.

Инспекторка је најпре говорила о алкохолизму

код младих, истичући да конзумирање алкохола у раном узрасту може негативно утицати на здравље, понашање и способност доношења одговорних одлука. Алкохол често доводи до сукоба, насиља и проблема са законом.

Посебна пажња посвећена је коцкању, које је све доступније младима путем интернета и кладионица. Нагласила је да коцка може

брзо постати зависност и довести до финансијских тешкоћа, нарушених породичних односа и противзаконитог понашања.

Након тога је прешла на тему наркоманије, при чему су ученици упознати са штетним последицама употребе психоактивних супстанци по физичко и ментално здравље, као и са законским последицама поседовања и злоупотребе дроге.

Инспекторка је затим објаснила кривичну одговорност малолетника, нагласивши да млади од своје 14. године могу одговарати за кривична дела. Ученици су упознати са васпитним мерама и другим санкцијама које могу уследити уколико прекрше закон.

На крају је било речи о малолетничкој делинквенцији и значају превенције исте. Истакнута је улога породице, школе и друштва у усмеравању младих ка здравим и одговорним изборима.

Предавање је било поучно и корисно, а ученици су имали прилику да постављају питања, дискутују и прошире своја знања о последицама ризичних понашања.

ДОК ДОМ СПАВА, ЛЕНА ВЕСЛА КА МЕДАЉАМА

Док већина нас у дому је два отвори очи ујутру, једна наша другарица, Лена Петровић, тада је већ на путу ка тренингу. Њена прича са веслањем почела је сасвим случајно, у седмом разреду, када су тренери дошли у школу да траже децу са потенцијалом. Међу изабранима била је и она, а убрзо је схватила да је освојила спорт који тражи много рада, али даје још више назад. Привукли су је брзина, такмичење и јака дисциплина, а прво такмичење памти као тренутак када је све постало стварно и када је осетила да је то заиста њен пут.

Данас иза себе има медаље са државних и међународних такмичења, наступе за репрезентацију на Балканским првенствима, а посебно јој је у срцу друго место на великој регати у Хрватској, где је у конкуренцији од 26 чамаца освојила сребро. Ипак, иза тих резултата стоје дани који нису нимало лаки.

Мој дан почиње веома рано. Када имамо јутарње тренинге, који почињу у 5.30, будим се већ у 4.00 и крећем из дома на тренинг. Тренинг често траје

до пола 10, након чега се брзо спремам у клубу и одлазим директно у школу, где сам на часовима до 15 часова. Када је сезона у току и имамо дупле тренинге, одмах после школе журим на други тренинг. У дом се најчешће враћам око 19 часова, тада завршавам школске обавезе и трудим се да што раније легнем како бих била спремна за нови дан.

Ускладити професионални спорт и школу, како сама каже, није лако. Умор је чест, али дисциплина и добра организација праве разлику. Научила је да настави и када нема мотивације и да лош период прихвати као део пута ка бољем резултату.

Да, било је тренутака када сам пожелела да одустанем, посебно у периодима када су тренинзи били тешки, резултати спорије долазили, а промене попут преласка у други клуб доносиле додатни притисак. Ипак, оно што ме је задржало у веслању је вера тренера у мене, њихова подршка чак и када ја сама нисам била потпуно сигурна у себе, као и подршка мог тима. Они су ме подсетили зашто сам почела

и колико још могу да напредујем.

Велику улогу у свему има и дом. Овде има мир за учење, место за одмор, али и подршку цимерки које прате њена такмичења, радују се њеним медаљама и саслушају је када је уморна или под утиском трке.

За пет година себе види у Америци, на факултету који је уписала захваљујући веслању.

За пет година себе видим како завршавам факултет у Америци, али и даље не могу са потпуном сигурношћу да кажем да ли ћу тада завршити своју спортску каријеру или је наставити на још вишем нивоу. Оно што сигурно знам јесте да желим да останем у спорту што је дуже могуће, јер ме је управо спорт обликовао као особу и научио ме дисциплини, истрајности и вери у сопствене могућности.

Њена порука свима који размишљају да крену да тренирају, али се плаше обавеза, једноставна је – уз веру у себе, добру организацију и упорност, могуће је постићи много више него што мислимо.

ПУТ ШАМПИОНА КРЕЋЕ ИЗ ДОМА

Павле Ђокић, ђак нашег дома и одбојкаш Партизана, већ седам година успешно гради свој спортски пут. Одбојку је заволео јер је то, како каже, спорт без физичког контакта у коме противник стоји са друге стране мреже, а нагласак је на тимској игри, заједништву и поверењу међу саиграчима. Управо та енергија га је временом чврсто везала за овај спорт.

Иако у почетку није био сигуран да ли је одбојка „његов спорт“, упорност и љубав према игри учиниле су своје. Данас игра на позицији средњег блокера у Пар-

тизану, где је његов задатак да блоком заустави противничке нападе и отежа освајање поена. Његов дан је пажљиво организован. Ујутру је на настави, након школе се враћа у дом где обнавља градиво, а потом одлази на тренинг.

„Ујутру идем на наставу, након школе се враћам у дом где обнављам градиво како ми се обавезе не би нагомилале. Ако успем, одспавам кратко пред тренинг, а затим одлазим у салу.“

Један од најпоноснијих тренутака у досадашњој каријери била је победа против једне од најјачих екипа Војводине на државном првенству, резултатом 3:2. Такве утакмице, неизвесне до последњег поена, остају у посебном сећању. Највећи изазов био му је прихватиће да увек постоји неко бољи, али је научио да се радом и трудом све може поправити. Поразе доживљава као подстрек да ради још напорније и напредује заједно са својим тимом. Пред утакмице

нема посебну рутину, али никада не излази на терен без огрлице своје баке, коју носи као амајлију и симбол подршке. Највећу снагу црпи из породице и блиских људи.

Дом за њега није само место боравка, већ простор дружења и успеха. Посебно памти победу на Домијади прошле године у одбојци.

„Одбојка ме је највише научила борби за победу и залагању да будеш бољи“, истиче Павле, који себе и у будућности види у спорту, са жељом да за неколико година игра за добар клуб под уговором. За крај поручује: „Спорт је једна од најлепших ствари које можеш да радиш у животу. У спорту добијеш још једну породицу – тим који је увек ту за тебе.“

СТОП ХПВ ВИРУСУ, БИРАЈ ЗАШТИТУ!

Хумани папилома вирус (ХПВ) је много чешћи него што мислимо. Већина људи се током живота сусретне са њим, често и не знајући да су заражени. Иако у многим случајевима не изазива симптоме, одређени типови вируса могу довести до озбиљних здравствених проблема. Позвали смо професора Медицинског факултета, **др Милоша Марковића**, да нас упуту зашто је важно да будемо информисани, одговорни и да на време мислимо на превенцију. Знање, редовни прегледи и вакцинација могу направити велику разлику и заштитити наше здравље у будућности.

Постоји велики број различитих типова ХПВ-а, од којих неки изазивају безазлене промене на кожи, док други могу довести до озбиљних здравствених проблема, укључујући и карцином грлића материце. ХПВ се преноси директним контактом коже и слузокоже, првенствено током полних односа. Важно је напоменути да до преноса може доћи и без потпуног полног односа, путем блиског интимног контакта. Због лаке преносивости и честог одсуства симптома, инфекција се врло лако шири међу популацијом. Употреба заштите током полног односа значајно смањује ризик од инфекције, али не пружа потпуну заштиту, јер вирус може бити присутан и на деловима коже који нису заштићени. ХПВ вирус се може дуго задржати у организму без икаквих знакова болести, што представља један од главних разлога његовог лаког и брзог ширења. Када се симптоми појаве, они зависе од типа вируса. Неки типови изазивају појаву брадавица (кондиллома), на кожи и слузокожи гениталне регије, ануса, уста и грла. Иако брадавице нису увек болне, оне могу представљати значајан естетски и психоло-

шки проблем. Високоризични типови ХПВ-а могу довести до озбиљних обољења и временом прерасти у карцином грлића материце код жена, карцином пениса код мушкараца, као и карцином ануса и грла који се јавља независно од пола. Због тога су превентивни прегледи изузетно важни. Не постоји лек који директно уништава ХПВ вирус. Лечење је углавном усмерено на уклањање промена које је вирус изазвао, као што су брадавице или патолошке промене на ћелијама. Код особа са променама на грлићу материце или другим органима неопходно је редовно медицинско праћење ради спречавања развоја малигних обољења. Најефикаснији начин превенције ХПВ инфекције и болести које она може изазвати јесте **вакцинација**. ХПВ вакцина, иако не штити од свих, подстиче имуни систем да створи заштиту од најопаснијих типова вируса. **Бројна истраживања показала су да је ХПВ вакцина безбедна и ефикасна и да значајно смањује ризик од настанка карцинома повезаних са ХПВ-ом.** Препоручује се да се вакцина прими пре ступања у сексуалне односе, јер тада пружа највећу заштиту,

али је могуће вакцинисати се и касније. Вакцина је намењена и девојчицама и дечама. Важно је нагласити да вакцина не лечи већ постојећу инфекцију, већ се прима искључиво као превенција. У Србији је регистрована вакцина GARDASIL 9. Она се даје у две или три дозе, у зависности од узраста у коме се прима прва доза. Ако се прва доза прими пре 14. године, прима се још једна доза шест месеци касније. Уколико се вакцинација започне након 14. године, примају се укупно три дозе: друга два месеца после прве и трећа шест месеци након прве дозе. Вакцина се даје интрамускуларно, у пределу рамена. Нежељени ефекти су углавном благи и пролазни, а најчешће се јављају у виду првенила на месту убода, повишења телесне температуре, умора или главобоље. Вакцина не утиче на плодност, не садржи живи вирус и не може изазвати ХПВ инфекцију. Заштита коју пружа је дуготрајна и без доказа о временском слабењу.

Превенција је пола здравља. Редовни превентивни прегледи и вакцинација представљају одговоран корак ка очувању здравља и сигурнијој будућности.

СВИ ПУТЕВИ ВОДЕ У БЕОГРАД - АЛИ ШТА СЕ ДЕСИ КАДА СТИГНЕШ?

Кажу да сви путеви воде у Београд. Али ретко ко каже шта се дешава оног тренутка када са непуних 15 година изађеш из аутобуса, са кофером који је тежи него што си очекивао и осећајем да си одједном постао старији него јуче.

За многу децу из унутрашњости Београд није само град - он је први велики корак у самосталност. До јуче си имао ручак у исто време, маму која се брине да ли си обукао јакну и тату који зна када ти почиње школа. Данас имаш дом, распоред,

мензу и собу коју делиш са неким кога си упознао пре три дана, а већ знаш како дише док спава.

Први дани у дому су мешавина узбуђења и тихе панике. Све је велико, брзо и гласно, аутобуси не чекају, улице имају више трака него што си видео у животу, а сви ходају као да негде касне. И ти касниш - али не знаш тачно где.

Једна од првих ствари коју приметитиш је типична после гужве. Дан је пун људи, буке и обавеза, али увече, када се светла у соби

угасе, схватиш да више нема никога да ти пожели лаку ноћ. Тај тренутак није страшан, али јесте важан. Тада почиње право одрастање.

Живот без родитеља те брзо научи реду. Учиш да сам устајеш, да сам планираш дан, да сам одлучујеш шта је важно, а шта може да сачека. Учиш да новац није бесконачан, да време пролази брже него што си мислио и да је дисциплина нешто што градиш изнутра, а не нешто што ти је наметнуто.

Дом временом постане више од зграде. Постане место где се дели радост и умор, где се стварају пријатељства која почињу од питања - „Одакле си?“ и завршавају се заједничким одрастањем. У дому схватиш да ниси једини који је дошао из малог места са великим амбицијама - и да је то сасвим у реду, јер у тој заједничкој треми има и снаге.

Родитељима који своју децу шаљу далеко често је теже него нама. Али важно је да знају - страх се временом претвара у сигурност, а деца која оду у Београд не изгубе себе. Напротив. Пронађу се.

Сви путеви воде у Београд. Али оно што се деси када стигнеш - то те заувек промени.

СЦЕНА ЈЕ ЊЕН ДОМ

Наша бивша ученица Зорница Пајић, данас позната као **Зорја**, је изградила дивну, аутентичну и запажену музичку каријеру. Након завршених студија виолине на Факултету музичке уметности у Београду, пут је води до великих сцена и данас је препозната као снажан музички извођач и аутор.

Иако је изградила успешну каријеру, Зорја са посебном топлином говори о дому, месту где је научила дисциплину, емпатију и снагу заједништва. У разговору који следи открива нам како су ти дани обликовали њен уметнички и животни пут.

Када се осврнеш уназад, колико ти данас делује другачијак пут од средњошколских дана у дому до музичке каријере какву данс имаш?

Делује ми као да су средњошколски дани били пре

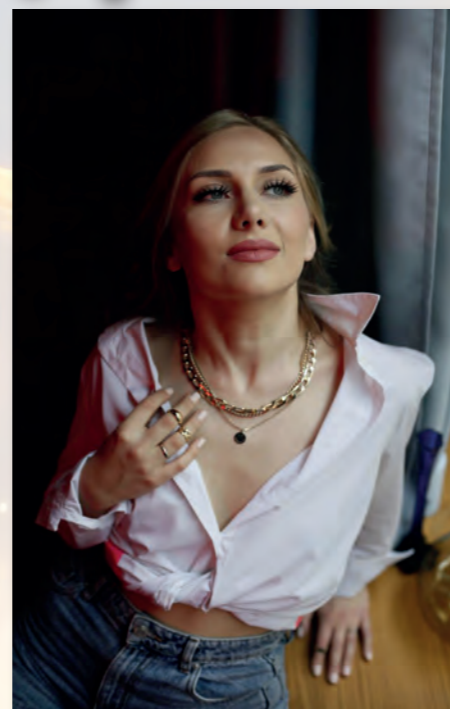
неколико деценија, иако то заправо није било тако давно. Уживала сам да вежбам у просторијама дома. Волела сам чар старе београдске градње, вежбало се или у библиотеци или испред директорове канцеларије. Хвала свима који су ме трпели! ☺

Данас си препозната као успешна и аутентична певачица и ауторка. Колико је било важно веровати у себе у трнцуима сумње?

Нисам ни сањала да ће ми се нешто овако догодити. Тада сам мислила да ћу свирати у неком оркестру, међутим догодила ми се потпуно друга страна музике.

Који је био преломни тренутак у твојој каријери када си помислила „Да, ово је то, идем до краја“?

Када сам видела како људи реагују на песму „Зорја“, тај период ми је и данас

најлепши у каријери. Још увек црпим инспирацију и љубав из тог пројекта.

Два пута си учествовала на нашем избору Песме за евровизију, а сада си коаутор музике за хрватску групу. Како се десила та сарадња и како је прошла песма на Дори?

Све се десило веома спонтано, кроз један природан однос са људима са којима смо се мој супруг и ја брзо разумели и уклопили у пројекат Андромеда. Прво сам се као вокални тренер групе заинтересовала за пројекат и врло лако смо дошли до финалног резултата. Песма је на Дори била вољена од самог почетка, наступ је употпунио утисак и на крају смо победили.

На шта из твоје каријере си најпоноснија?

На односе које сам остварила током овог пута. На људе који ме окружују и начин на који из њих свакодневно трпим креативност.

Видиш ли себе као извођача или аутора музике?

Више себе видим као извођача, дефинитивно. Сцена је мој дом. Ипак, желим да нучим све што могу и да се опробам у свим пољима музичког стваралаштва.

Шта би волела да се деси у твојој каријери у блиској будућности, чему сањаш?

Волела бих да представљам Србију на Евровизији, а потом једнако велики сан (ако не и већи), јесте концерт у некој већој дворани.

Како изгледа твој креативни процес, да ли песме настају из личних искуства, емоција, итд.?

Процес је непрестан. Покушавам да осетим сваки тренутак и да запамтим мисли када су емоције снажне. Тада настаје море текста које се касније искристалише у финалне стихове. Што се музике тиче, процес је сличан: много певања и испробавања док не постане јасно шта желим да чујем.

Шта ти је живот у дому ученика донео - не само као ученица, већ као особи? Да ли мислиш да те је на неки начин обликовао?

Апсолутно. У дому научиш ред, дисциплину и емпатију. Суживот са толико девојака на једном месту заиста доноси искуства која другачије

не би могла да се доживе. Тај осећај заједништва и сигурности ме је обликовао и много ми је значао док сам била млада, посебно у новом граду. Поново бих све исто

Шта би поручила ученицима који данас живе у дому, а имају снове који им можда делују превелико или недостижно?

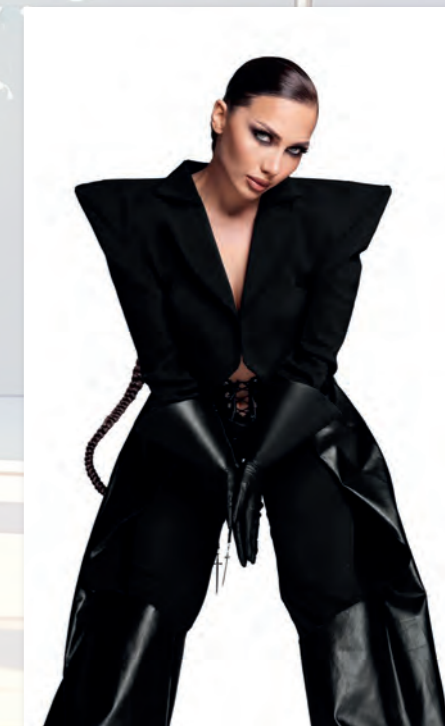
Да верују да ће се, ако издрже оно што је тешко (а знамо да су те године најтеже), то свакако исплати. Можда баш не буде оно што сте зацртали, али када се живот деси, нисте у позицији композитора, већ свакако диригента.

Да можеш да се обратиш Зорји из средњошколских дана, шта би јој рекла?

Да више уживам у данима безбрижности и да се можда више дружим, а мааало мање вежбам.

И за крај, када би дом ученика могао да стане у једну реч или стих, шта би то било?

Та реч би дефинитивно била: заједница.

ПИТАЛИ СМО:

ШТА НАЈВИШЕ ВОЛИШ КОД ЦИМЕРА, А ШТА ТЕ ПОНЕКАД НЕРВИРА?

Мила Чупић

ЦИМЕРОЛОГИЈА - НАУКА О БУЦИ, ПРИЈАТЕЉСТВУ И ЗАЈЕДНИЧКОМ ЖИВОТУ

Живот у дому почиње једним великим „упознај се са цимерима“. То су људи које до јуче ниси познавао, а одједном са њима делиш собу, ормар, сто за учење и понекад последњу чоколадицу. Са цимерима учиш много важних ствари: како да се договориш око чишћења собе, како да преживиш туђи аларм у шест ујутру и како да заспиш и када се у позадини тихо препричава серија.

Понекад нас цимери насмеју до суза, понекад нас изнервирају, али без њих дом не би био оно што јесте. Зато смо питали наше домце једно једноставно питање: **шта највише воле код својих цимера, а шта им понекад засмета?**

„Највише ме нервира то што понекад не говоре отворено о својим проблемима. Ако им нешто смета, било би боље да то одмах кажу. Са друге стране, највише волим то што су одговорне. Када се договоримо да сутра средимо собу – сутра је заиста и средимо.“ **Ана Коцић, Филолошка гимназија**

„Волим то што ме поштују, односно што поштују мој мир. Можемо да разговарамо о различитим озбиљним темама, али и да се шалимо једни на рачун других. Нервира ме једино што њихов аларм најпре пробуди мене, а тек онда њих – јер га оне саме не чују.“ **Јована Ковачевић, XIV београдска гимназија**

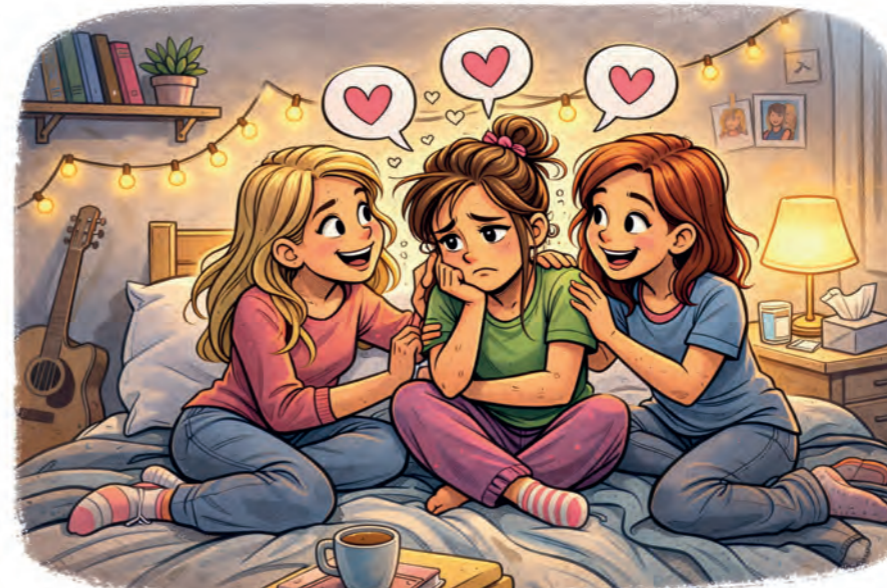

„Највише волим што нису шкрти и што воле све да деле. Нервира ме једино када су бучни.“ **Урош Танасковић, Филолошка гимназија**

„Највише волим то што су ми тренутно највећа подршка. Имамо слична интересовања и лепо смо се уклопиле. Међутим, нервира ме када нема осећаја да треба да легнемо на време. Деси се да она жели да гледамо серију, ја пристанем иако ми се спава, јер је много волим, али сутрадан не знам где се налазим од умора.“ **Селена Лазаревић, XIV београдска гимназија и МШ „Мокрањац“**

„Највише волим то што могу да их замолим да очисте уместо мене када ја то не могу или нећу. Нервира ме што су понекад бучни и што настављају и када их замолим да буду тиши.“ **Немања Станојевић, ЕТШ „Никола Тесла“**

„Највише волим то што су отворене и увек спремне да помогну. Са њима могу у сваком

тренутку да будем искрена, што је по мени веома важно у свакој заједници. Нервира ме када су гласне, јер ми то понекад не прија.“ **Љубица Араповић, Филолошка гимназија**

„Волим то што се лепо слажемо. Не проводимо увек много времена заједно, али када ми се деси нешто лоше, оне су прве које ће ми помоћи. Нервира ме што ме

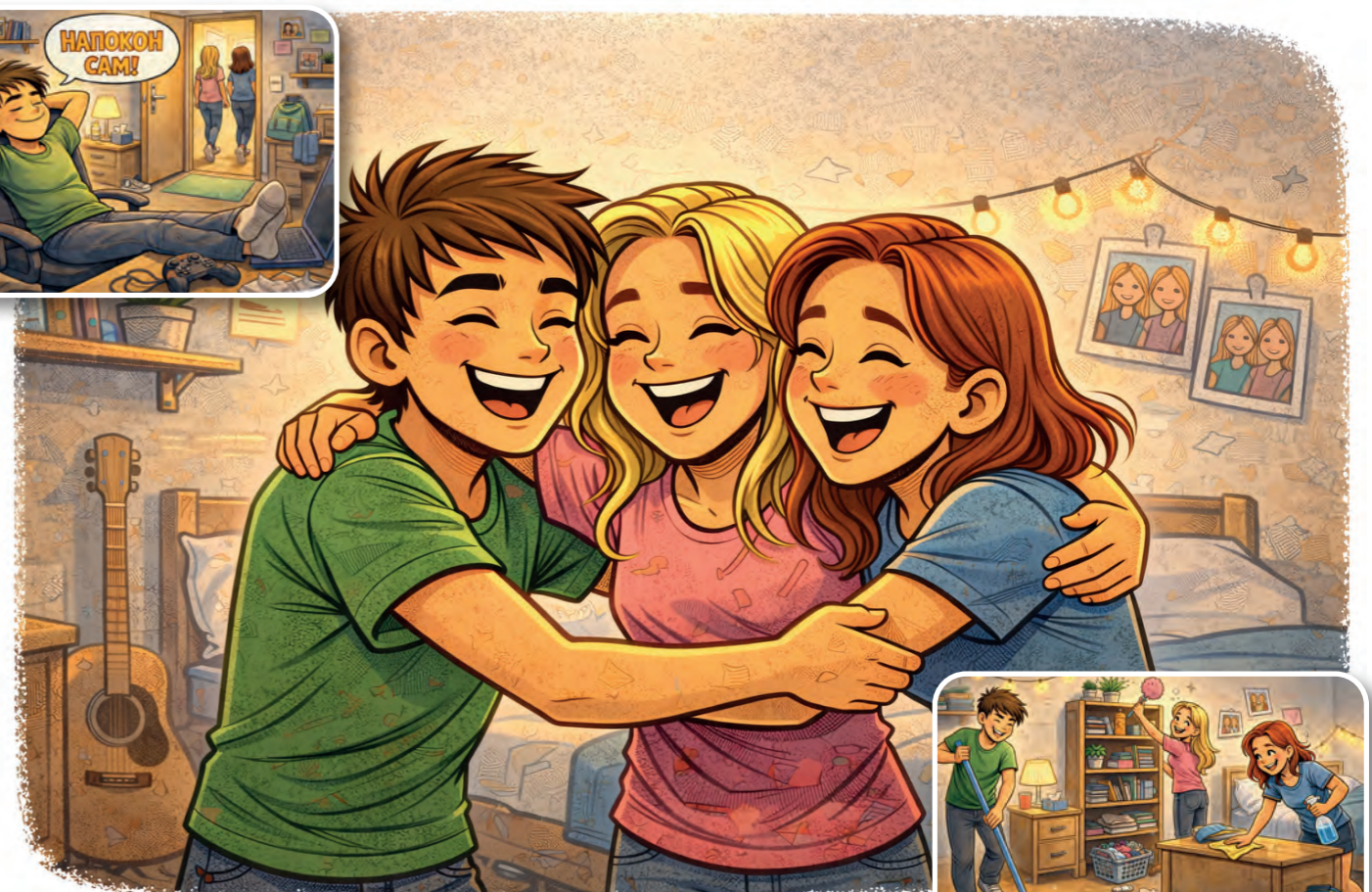
често шаљу да купим тоалет папир и што ме понекад не позову када иду на ручак.“ **Вања Полимац, Филолошка гимназија**

„Волим то што ми помажу у свему – и око школе и ваннаставних активности. Највише ме нервира када, и поред мог опомињања, неће да угасе светло када је време за спавање. А када оне спавају, онда ја буквално не смем ни да се померим.“ **Ања Рат, ЕТШ „Никола Тесла“**

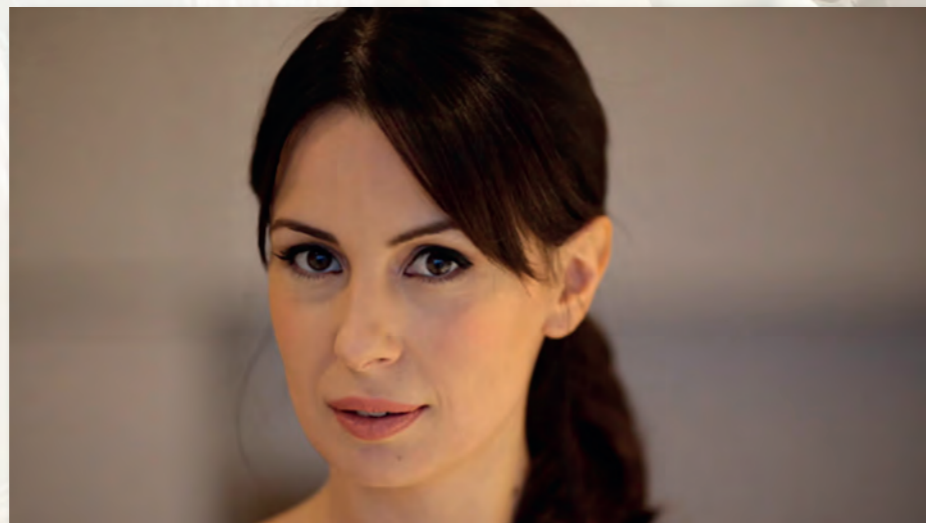
„Највише волим то што су занимљиве и духовите и што увек успеју да ме орасположе. С друге стране, нервира ме када не воде довољно рачуна о хигијени наше заједничке собе.“ **Елена Ђокић, Дизајнерска школа**

„Највише волим кад нису ту и кад сам сам у соби.“ **Страхиња Пантелић, ЕТШ „Никола Тесла“**

„Највише ме нервира када неће да се пробуде на време да очисте собу, па онда ја морам да радим и њихов део. А највише волим када су чисти и уредни.“ **Вук Вујовић, Дрвоарт**

ПОЗОРИШТЕ КАО МЕСТО ИСТИНЕ

У нашем дому често разговарамо о сновима, талентима и путевима које ученици тек почињу да откривају. Зато је увек посебно инспиративно чути искуства људи који су свој таленат претворили у животни позив. Наша ученица имала је прилику да разговара са познатом глумицом **Борком Томовић**, која је поделила са нама како је изгледао њен пут до сцене, шта јој позориште значи и шта би поручила младима који тек трагају за својим местом.

Када сте први пут осетили да је сцена Ваше место-постоји ли неки тренутак који је „пресудно“?

Целу средњу школу проводила сам у позоришту и желела сам да упишем драматургију. Позоришне представе биле су место на којем сам осећала неку посебну радост. Ипак, нисам имала осећај да је сцена моје место. А онда, пред сам пријемни испит, нешто се у мени преломило. Нисам веровала да ће се ишта догодити, али желела сам да дам себи шансу. Имала

сам среће да упишем глуму одмах. Данас заиста не мислим да пријемни испит мери дар-то је специфичан сплет околности, тренутка, енергије, људи и дозе опуштености. Тако је све почело.

Шта Вас је највише привукло глуми и позоришту?

Позориште је простор у којем се дешава истина. За мене је то одувек било место на којем се осећам најживље. Током COVID периода, једна од ствари која ми је највише недостајала био је тај живи контакт са глумцима. Не

толико мој лични чин игре, колико само моје присуство у публици. Зато мислим да ме глуми и позоришту није привукла жеља да будем у центру пажње, него жеља да будем део тог истинитог, јединственог искуства у којем се осећам присутном и повезаном.

Ко је највише веровао у Вас на почетку каријере?

Занимљиво је то питање. Можда баш зато што ја сама нисам глуму доживљавала превише озбиљно у том периоду ни моја породица није осећала потребу да ми пружи нарочиту подршку. Моја сестра је већ била уписала позоришну режију и била је особа на коју сам се угледала. Ипак, сећам се сасвим јасно тренутка када сам је са телефонске говорнице на ФДУ обавестила да нисам ушла у ужи круг. Она је мирно рекла: „Па добро, супер“ А када сам додала: „Шалим се, ипак јесам“, она је једнако мирно додала: „Аха, још боље.“

Како изгледа Ваш процес припреме за нову улогу?

Пре свега важно је темељно упознавање са текстом и контекстом у којем се комад дешава. Затим долази истраживање саме улоге било да постоји по-

стојећа грађа о лику или материјал домаштавам. Притом ми је подједнако важно да примећујем како се други ликови односе према мом лику, али и како мој лик види себе и свет око себе. Након тога покушавам да пронађем оно што је специфично, јединствено и непоновљиво у том лику.

Која је најизазовнија сцена коју сте икада играли?

Најизазовнија сцена за мене била је у серији Убице мог оца, где сам играла жену која је жртва партнерског насиља. Највећи изазов био је најпре покушати да уђем у тај свет, да разумем како изгледа такав однос и колико је сложен. А затим је следио други подједнако важан део: да оправдам све поступке које мој лик чини до самог краја приче.

Шта Вас инспирише у свакодневном животу?

У свакодневном животу највише ме инспирише време које проводим са својим сином. Одушевљава ме начин на који он види свет, непосредно, искрено и потпуно неискварено. Кроз њега непрестано откривам колико су деца заправо невероватна. Много ме инспирише и мој рад као драмског педагога, јер сам и ту окружена децом. Њихови погледи на живот, њихова спонтаност, хумор, слобода и неоптерећеност било каквим очекивањима представљају неисцрпан извор инспирације.

Која је највећа предрасуда о глумцима са којом сте се сустрели?

У стварности, наш посао је сте специфичан, али ми смо

врло обични људи. Имамо потпуно свакодневне обавезе, бриге, радости и рутине, баш као и сви други. Можда је највећа предрасуда уверење да глумци непрестано играју улоге и у приватном животу. А заправо је супротно, највише ценимо тренутке у којима можемо бити сасвим природни, мирни и своји.

Када Вам је у каријери било најтеже и како сте наставили даље?

Најтеже ми је у каријери било у оним тренуцима када сам се суочавала са сопственим сумњама, не толико спољним препрекама, колико оним унутрашњим питањима која се јаве код сваког глумца: „Да ли сам довољно добра, да ли ћу умети да одговорим задатку, да ли је ово заиста мој пут?“ Схватила сам да препреке, сумње и тежина нису знак да треба одустати, већ

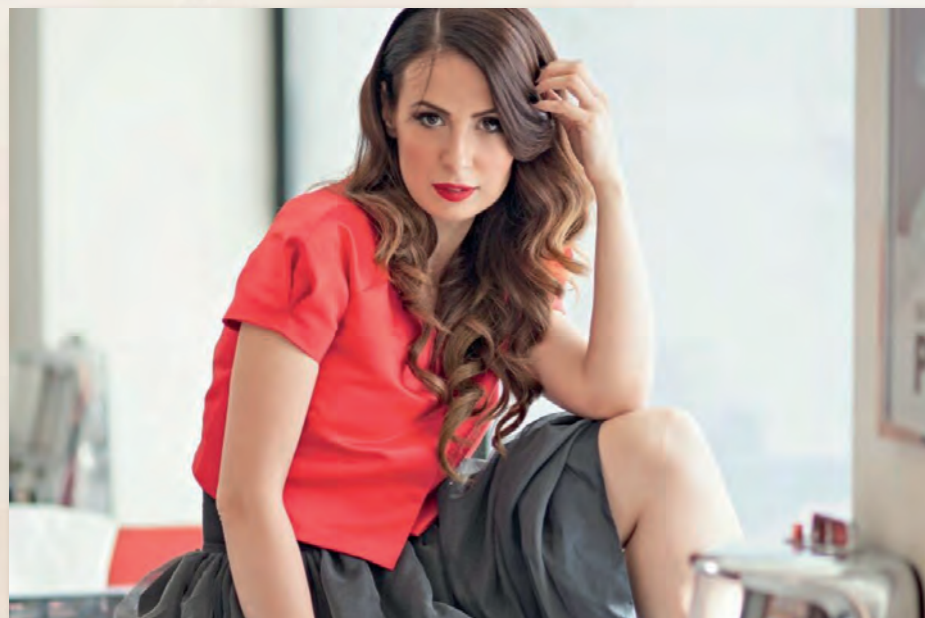
да сте на путу који вам је важан. Наставила сам тако што сам сваки пут поново бирала да верујем себи, процесу и позоришту.

Који тренутак сматрате својим највећим професионалним успехом?

Својим највећим успехом сматрам то што и даље волим свој посао. Што ме и даље инспирише, што ме радује, што ме помера. Што после свих ових година и даље имам жељу да учим, да растем и да будем део позоришта.

Шта бисте поручили младим људима који трагају за собом и својим талентима?

Младим људима бих поручила да буду стрпљиви са собом. Не морате све знати одмах. Важно је да слушате оно што вас искрено радује, јер управо та радост често најјасније показује пут.

МАТЕМАТИКА БЕЗ ГРАНИЦА

Млади математичар који је из Русије у Србију стигао након дугог и неизвесног путовања, Јегор Граматчиков, данас је ученик Математичка гимназија и већ бележи значајне успехе на математичким такмичењима. Иако је морао да се навикне на нови језик, нову средину и живот далеко од своје земље, успео је да пронађе место у школи и настави да развија своју највећу страст – математику. У разговору за наш часопис говори о доласку у Србију, животу у дому, изазовима прилагођавања и сновима да једног дана постане научник који ће оставити свој траг у свету математике.

Како је изгледао твој долазак у Србију и улазак у нову школу и дом? Шта ти је у том периоду било најтеже?

Имали смо прилично епско путовање из Русије у Србију колима. 12 дана (са одмором), 6500 километара, прошли смо кроз пола Русије, Грузију, Турску и Бугарску. Укупно нас је било шесторо: родитељи и четворо деце. Стигли смо у Србију у рано пролеће, и родитељи су одмах почели да траже школе за нас, да можемо да завршимо сваки свој разред и не изгубимо годину. Сви смо сваки дан учили српски, јер од нас је само отац некако знао језик. Мене су уписали последњег у 1. разред у гимназију у Новом Саду, која је примала Русе у сличним ситуацијама. Тек касније, након што сам написао испите и разлику, примили су ме у 2. разред Математичке гимназије. А после уписа у школу, упис у дом више није био толико тежак, помогли су нам са тим, посебно Лидија. У првим месецима након доласка било ми је веома тешко, јер сам се растао са својим најбољим

пријатељима, са својом идеалном школом, са својом земљом и омиљеним градом. Са бакама и декама. Са језиком, скоро. Морао сам да учим непознат језик, да се навикнем на то да људи ме не разумеју (енглески сам знао прилично лоше).

Математичка гимназија важи за једну од најзахтевнијих школа. Како се сналазиш у настави и да ли ти се приступ математици овде разликује од онога на који си навикао раније?

У Русији сам такође ишао у специјалну математичку школу, тако да сам био спреман на високе стандарде. На пример, програм из математике се разликује сасвим мало, али из хемије и физике сам морао да стижем градиво. Највећа промена је била скоро потпуно одсуство домаћих задатака у Србији.

Које си најзначајније успехе постигао на такмичењима?

У Русији сам неколико дана пред одлазак постао победник регионалног такмичења у својој Свердловској области. По ве-

личини и броју становника то је скоро као Србија, тако да ценим то достигнуће. Био сам позван на финале, али нисам могао да одем јер смо баш тада емигрирали у Србију. А након доласка у Србију, највећи успех би ми било сребро на олимпијади током припрема за ИМО у Кини. Тамо сам отишао са српским тимом, иако у саму репрезентацију за ИМО нисам ушао. Али тамо сам показао својих 100%.

Шта за тебе значи бити успешан ученик – да ли су то резултати, знање, дисциплина или нешто треће?

Мислим да је успех заправо испуњење постављених циљева. Ако човек постиже оно шта жели, онда је он на свој начин успешан.

Како изгледа твој типичан дан у дому – учење, дружење, слободно време?

Проводим отприлике половину времена ван дома: у школи, у посети, на послу, шетајући, на додатним часовима. А кад сам у дому – одмарам се.

Да ли ти је живот у дому помогао да се брже уклопиш у нову средину? Имаш ли неку лепу домску успомену коју би издвојио?

У животу у дому су биле и добре и лоше стране. Добро је било то што сам све време био са људима нове културе и сваки дан учио нешто ново. Моје знање језика је такође расло захваљујући томе. Али постојала је и негативна страна: живот далеко од породице, појачана усамљеност и недостатак разговора на мом омиљеном језику – руском. Као пример лепог сећања на дом навео бих пут на шаховски турнир. Иако смо тада изгубили, дружили смо се, био сам у Суботици, наиграо се шаха.

Имаш ли нека интересовања изван школе?

Мислим да су ове године сви моји интереси ван школе. У математици сам већ отишао далеко испред програма, а од осталих предмета интересују ме само физика, биологија, књижевност и филозофија. А интересовања имам довољно да поуним цео дан – немачки језик, филмови, књиге, шах. Ове године школа се већ осећа као вишак, превише других ствари желим да радим.

Шта ти највише недостаје из земље из које долазиш, а шта си заволео у Србији?

Недостаје ми јако много ствари, могао бих да саставим цео роман. Али највише, наравно,

недостају ми рођаци и пријатељи, са којима могу само да се дописујем и чујем преко позива. Руски језик, да га има много и да сви говоре на њему – тога ми такође фали. Искрено, руске девојке ми такође помало недостају. У шта сам се заљубио у Србији? Заволео сам то како се овде слободно расправља о политици између људи, како се сви мирно и безбедно осећају – боље него у мом родном граду. Заволео сам саму могућност да бирам где ћу да живим и разноликост култура.

Који су твоји планови за будућност – да ли се видиш у науци, технологији, некој конкретној области?

Желим да будем научник. Прави. Желим да учим цео живот, ако буде испало, математику и оставим за собом много теорема и хипотеза са „Gramatchikov“ у називу. Сањам о томе. Није толико важно колико ће за то платити и где ће то бити. Желим да се бавим чистом математиком.

Шта би поручио другим младима који су се, попут тебе, нашли у новој земљи и новој средини – шта им може помоћи да пронађу своје место?

Препоручио бих да све раде у свом темпу – склапају познанства, друже се, излазе. Емиграција је и онако већ озбиљан проблем. Не треба журити или прескакати преко себе.

Илија Чавић

Када гледам љубав...

Стојим на ивици младости — као сенка између јуче и сутра,
и гледам људе како воле: једни се сломе, други се опет склопе изнутра.
Још не знам све, ал' видим јасно — љубав је ватра што грли и гута,
као да сваког ко је дотакне истовремено лечи — и до голе истине свуче и развуче, па опет спута.

Гледам другарицу моју — једном се смеје, други пут гори од стида,
као да је у њено срце ушла и олуја и најнежнија недеља млада.
И схватам: љубав не боли зато што је зла или јер срећу заскрива,
већ зато што човек од ње очекује мир,
а она је природа — дивља, слободна, непредвидива.

У кући слушам родитеље — најпре гром, затим смех што се врати,
па видим да љубав није само пољубац већ и уметност падати и устати.
Ту учим истину важну: љубав није питање ко је крив или ко је прав на свету,
волети значи — враћати се,
чак и онда кад те у себи све вуче да побегнеш у неку другу срећу.

Тетка ми прича о првом — о љубави што је прошла као ветар кроз дане,
а ипак је оставила у њој траг дубљи од сваке касније ране.
И ту разумем ствар најтишу: прва љубав не остаје зато што је трајна,
већ зато што је искрена и млада —
а оно што је најискреније у нама, увек постане најдубља тајна.

А ја стојим — тинејџерка са срцем што још увек није ни потпуно сломљено ни зрело,
и гледам свет како воли,
и учим из сваког бола који у другом видим,
као да од њега градим своје мало, још несхваћено тело.
Схватам: љубав није пут широк и правилан — већ
стаза што ломи и носи,
па ко је прође, научи да себе у туђем осмеху
препозна
и у туђој сузи поново склони.

Најдубљи закључак у мени
постаје глас што тихо звони:
Љубав не пита да ли си спреман,
нити ти даје да се са страхом унапред клони.
Љубав долази кад јој се прохте — са хаосом што све
преуређује,
и тек онда видиш да прави бол у срцу није оно што
те ломи,
већ она истина у теби што се из бола рађа и
праћајује.

Јер ко љубав тражи сигурну — тај љубави никад не
приђе,
а ко јој приђе — увек научи да храброст значи бити
рањив,
чак и кад све у теби каже „не иди, не стижи, не
стижи, не стижи“.

И онда, једног дана, кад у нечијим очима видим
да ме гледа као свет што вреди ризика сваког дана,
знаћу: све што сам видела у туђим љубавима
била је школа да се и моја једном роди —
јака, искрена, болна, и једина која траје више
него што младост сама може да издржи.

Ђорђе Пејровић

ДОМСКЕ РЕЧИ И БОЈЕ

Софија Јанковић

Јована Димиријевић

Анђела Пејровић

ХЕРОЈИ ИЗ КУЛИСА

Током нашег боравка у дому често говоримо о утисцима које су на нас оставили васпитачи или професори из школе, а ретко спомињемо утисак који на нас остављају жене, које су такође део наше свакодневице, наше теткице. Срећемо их сваког јутра и некада не примећујемо значај њиховог рада. Њихова улога је тиха, али стална. Оне дому помажу да остане место у коме је могуће нормално живети, учити и одрастати.

Рад теткица у дому одвија се у ритму који већина ученика ретко примећује. Њихов посао почиње рано, често пре него што се ходници напуне буком. Док дом још спава, оне чисте заједничке просторије, сале, клуб и припремају простор за нови дан. Чистоћа и уредност су њихова главна одговорност, али иза тога стоји много више од самог одржавања дома. Током дана теткице су стално присутне, али ненаметљиве. Чисте ходнике, купатила, односе

смеће. Оне познају ритам дома боље од већине нас, знају када је време гужве, када су ученици уморни, а када је дом празнији и тиши.

У разговору са Јацом и Љиљом, две наше вредне теткице, сазнали смо да њихов рад, иако понекада напоран, никада им није презахтеван. Увек су пуне разумевања и прихватања свега што ми, ђаци, доживљавамо. Јутрима када смо можда мрзовољни и раздражљиви, никада нам то не узму за зло. Схватају да смо ми и даље деца, још у пубертету, и спремне су да буду ту кад год затреба.

На моје питање „Да ли постоји нешто што ми можемо да урадимо како би ваш посао олакшали?“ добила сам врло једноставан, али и врло важан одговор: „Ништа, само кад ми се јавите и кажете Добро јутро, ја сам супер.“

Ово ме доводи до битног закључка- међусобно поштовање, разумевање и љубазност некемо могу да олакшају посао, или чак улепшају дан. Док у неким ретким ситуацијама, може и да у нама пробуди једну врсту наде. Наду да, упркос ономе што многи често тврде, и даље има љубави и слоге међу нама.

ДАМА КОЈА ЈЕ ДОНЕЛА ЕВРОПСКИ СЛИКАРСКИ ДУХ У БЕОГРАД

Мало ко зна да је кроз ходнике нашег дома некада корачала једна од најзначајнијих сликарки-Бета Вукановић. Баш овде је стварала уметница која је обележила читав један век српске културе. Ову причу чини посебном чињеница да је Бета Вукановић део своје животне и педагошке мисије остварила управо у нашем дому и учинила га, не само местом становања и школовања, већ и делом културне историје Београда.

Бета Вукановић (рођена као Бабета Бахмајер) била је значајна српска сликарка крајем 19. и почетком 20. века. Рођена је 18. априла 1872. године у Бамбергу, а преминула је у Београду 31. октобра 1972. У склопу целог једног века, Бета је оставила изузетно богато стваралаштво иза себе.

Студирала је сликарство у Минхену, а потом је додатно усавршавала технику у Паризу. Током својих студија у Минхену, заљубљује се у српског сликара, Ристу Вукановића. Убрзо су се венчали и, уместо на свадбено путовање, отпутовали су за Београд, где су основали прву сликарску школу. Ова зграда је била и прва кућа у Београду са осликаном фасадом, познатија као "Кућа са плавим перуникама".

Заједно са мужем и вајаром Симеоном Роксандићем, 1898. године, Бета је први пут излагала у сали Народне скупштине. На изложбу је дошао и краљ Милан Обреновић, који их је, одушевљен сликама, позвао да излажу и у двору 1900. год.

Године 1899. Министарство просвете одобрило је

брачном пару Вукановић да, након смрти Кирила Кутлика, преузме његову сликарско-цртачку школу. Школа је радила од 1902. до 1905. године. Док је Риста водио мушко, Бета је водила женско одељење. Фокус школе је био на припреми будућих полазника страних сликарских академија. Учествовала је у оснивању Друштва српских уметника "Лада" 1904. поводом стогодишњице Првог српског устанка.

Радила је као добровољна болничарка, првенствено у Балканским ратовима. Почетком Првог светског рата са Ристом одлази у Солун, затим у Француску, где је он преминуо.

Након рата, враћа се у Србију и тада је живела у Дому ученица, нашем дому, где је радила као наставник цртања.

Током Другог светског рата одбија да се учлани у Културбунд и да прода своја дела нацистима. Сликала је и цртала до краја живота. Добитница је награде за животно дело 1971. године и одликована орденом „Заслуга за народ“.

Бета Вукановић је најзначајнији представник пленизма, сликала је портрете, пејзаже и мртве природе, а сматра се и зачетницом карикатуре у Југославији.

КАКО СТЕ, ШТА РАДИТЕ?

Сваки дан после факултета прво свратим у мензу у Бушиној. Бушина, иако даља, нуди лепши избор хране, гужве скоро и да нема, а теткице су врло драге (не баш као у Јелици, али доста драге) и увек те питају шта желиш да ти искомбинују од тренутних јела. Све у свему, пристojан ручак и вреди прошетати који минут више због њега. Како Италијани прилично дуго живе, по узору на њихов стил живота створио сам пар навика. Прва је свакако мање нервозе. Друге две се односе на оброк: кафа после obroка је неизоставна, ради побољшања варења, наравно без млека, оно није добро; шетња после obroка, из сличних разлога.

Тако да после Бушине, са неколико другова са факултета седнем у кафић поред и тад "продискутујемо" шта се тог дана радило на предавањима и објаснимо шта није јасно.

Када смо све разјаснили, разилазимо се, а ја прошетам кроз Таш, па низ Ресавску до Београђанке. Наравно, не прође дан кад пролазим низ Ресавску а да се не сетим домских дана. Недостају ми. Иако сада имам, у неку руку, свој мир, што је у дому била права реткост. Застанем код Крунске и баћим поглед да ли има неко познато лице. И наравно увек се нађе. Јер тај бехатон испред уличне зграде, окруњен, улегао од седења, представљао је за нас домце неко узвишено место окупљања, где су се препричавале најбоље приче.

Милан Рољевић

Пут ме је из дома довео на Математички факултет, али многе ствари су ипак остале исте. Поред студија и науке, и даље се бавим радом са младима и писањем пројеката, а плес је, наравно, остао део моје свакодневице. Чак и анализа је и даље присутна, само можда у још већој количини. Живот у дому памтићу по људи-

ма, заједничким тренуцима и простору у коме се учило не само из књига, већ и кроз разговоре, подршку и свакодневне ситнице. Дом је био место првих озбиљних одлука и осећаја припадности који се не заборавља. Зато, када ми је пружена прилика да и као студент останем у Јелици, без размишљања сам је прихватила. Нека места се једноставно не напуштају лако.

Нина Гавриловић

Као што сам у прошлогодишњем броју и најавио, уписао сам публицистику и аудио визуелну продукцију на Универзитету Јоханес Гутенберг у немачком граду Мајнцу. Иако назив на српском можда звучи рогобатно, овај програм би у нашем систему одговарао студијама новинарства са фокусом на аудио-визуелне медије. У првом семестру који се већ ближи крају имао сам прилику да, поред предавања, присуствујем и учествујем на прес-конференцији и снимању телевизијских прилога. Зато данас са сигурношћу могу да кажем да сам упознат са основама рада са камером и у монтажи, као и новинарског заната. Наравно, нисам заборавио где сам стекао прва знања у овим областима. У дому. Још се са осмехом сећам новинарских секција, приредби и снимања домских филмова. Када помислим на дом, враћају ми се и слике соба претрпаних људима, мензе пуне дешавања, (не)мирне учионице, „Коцкице“ испред дома и наравно Крунске. Сетим се свог ци-

мера Михаила са којим бих вероватно и даље живео да сам остао у Београду. Он и још пар људи показали су ми шта су велико другарство и доброта. Неки други су ми ипак показали шта значи бити лоша особа, али су ме и научили како да им окренем леђа и будем победник. У Немачкој такође живим у дому, и то са чак дванаест примера и примерки. Тиме сам још једном потврдио да је живот у заједници најбоље решење за мене, што сам први пут схватио у Београду. Дакле, до краја школовања не планирам живот у стану, или бар не стану без друштва. Пуно поздрављам све домце и желим им још бољи провод него што сам ја имао!

Душан Допуђа

Након завршетка средње школе започео је нови период у мом животу, пун промена, нових обавеза и изазова. Тренутно студирам на Саобраћајном факултету и живим у студентском дому „4. Април“. И даље се активно бавим спортом и већину слободног времена проводим управо тренирајући, јер ми то представља прави одмор, начин да се опустим и напуним енергију за све што долази. Сећања на средњошколски дом су

ми и даље веома драга. Често се и сад, док живим у студентском дому, присетим многих тренутака. Тамо сам упознао много сјајних људи, стекао пријатеље за цео живот и научио да будем самосталан. И сада, у студентском дому, видим колико је то искуство драгоценост. Никад не бих мењао те дане, јер ту стекнете праве пријатеље, учите како да се сами организујете, решаваате проблеме и истински уживате у заједничком животу. Дом ти даје прилику да упознаш различите људе, изградиш личност и стекнеш искуство које ти касније много значи. Свима који размишљају да ли да упишу школу или факултет даље од своје куће и оду у дом, топло бих препоручио да се одлуче на тај корак. То иску-

ство је непроцењиво, пружа незаборавне тренутке, пријатељства и лекције које помажу да одрастеш и постанеш самостална особа. Само верујте у оно што желите, радите на својим сновима и дајте све од себе да их остварите – јер се труд увек исплати.

Милутин Ковачевић

Студирам на Шумарском факултету у Београду, смер технологије дрвета. У дому сам боравила четири године током школовања у Техничкој школи „Дрво Арт“ и то су најлепше године мог одрастања. Када неке причам о средњој школи, увек све најлепше кажем за Јелицу. Толико лепих искустава, дружења, успомена се буде у мени када помислим на дом. Излазак из дома за мене је био емотиван тренутак, некада желим и да се вратим. Тамо сам провела важне године свог одрастања. Научила сам да будем самостална, одговорна и организована. Делила сам собу, оброке, смех и бриге са најдивнијим особама који су ми постале као друга породица. Дом ме је научио да се прилагодим различитим људима и ситуацијама, што ми данас много значи. Сада, као студент, обавезе су озбиљније и градиво је захтевније. На Шумарском факултету учим о природи, шумама и заштити животне средине, а сваки дан доноси нова знања и изазове. Студентски дом је другачији од дома средњих школа - има више слободе, али и више одговорности. Сада сама распоређујем своје време, учим када морам, али и проналазим време за дружење и одмор.

Понекад ми недостаје безбрижност средњошколских дана, али знам да ме је управо дом средњих школа припремио за овај корак. Захваљујући том искуству, лакше сам се уклопила у нови дом и факултетски живот. Наравно ту су и разне секције, али плесна ми је обележила вечерње дружење уз игру, смех и лепих провода. Желим вам да уживате у средњошколским данима и животу у дому јер су то најлепши дани одрастања, учествујте у домијадама, идите на секције, уживајте, а Јелица нека вам заувек остане у срцу.

Ивана Стевановић

ДОН

ПРЕПОРУЧУЈЕМО:

**ПАЗИ КОЈЕГ
ВУКА ХРАНИШ**

Др Кенан Црнкић

Александра Костић

ТВОЈ ИЗБОР, ТВОЈА СНАГА

Дали сте се икада запитали зашто се понекад осећате преплављено негативним мислима, а други пут пуни елана и оптимизма? Одговор лежи у борби која се одвија сваког дана, унутар вас самих.

Ако тражите штиво које ће вам помоћи да разуме-те како функционише ваш унутрашњи свет и како да преузмете контролу над својим расположењем и успехом, топло препоручујем књигу „Пазите којег вука храниш“.

Ова књига користи моћну метафору која је преузета из древних индијанских прича: у сваком од нас живе два вука који се непрестано боре:

1. Бели Вук: Он представља све позитивно: радост, мир, љубав, наду, доброту, саосећање.

2. Црни Вук: Он представља све негативно: бес, завист, страх, тугу, похлепу, самосажалење.

Питање није који ће вука победити у тој борби. Питање је којег ћеш вука ти да храниш?

Ова књига није само теорија. Она нам даје конкретне алате како да постанемо свеснији својих избора. Ако сте уморни од тога да вас негативност вуче доле и желите да научите како да постанете ефикаснији, смиренији и срећнији, ова књига је прави путоказ. Након последње

странице, нећете само затворити књигу, затворићете врата негативности и почети да бирате храну за вука који вас води ка успеху и унутрашњем миру.

Аутор нас на веома питање и динамичан начин води кроз кратке лекције које се читају у даху, али о којима се размишља данима. Уместо компликованих психолошких термина, он користи језик који свако може да разуме, прожет анегдотама и снажним порукама које погађају право у мету. Он нас подсећа да је срећа ствар одлуке, а не случајности.

ДОН

ЛОКАЦИЈА:

**Крунска 8,
11000 БЕОГРАД**

Дарија Целебџић

КРУНСКА - УЛИЦА У КОЈОЈ ОДРАСТАЈУ ГЕНЕРАЦИЈЕ

Наш дом ученика налази се у једној од најлепших улица Београда - Крунској. За многе ученике који долазе из различитих градова Србије, управо је ова улица прво место које почињу да доживљавају као свој нови дом. Свакодневно њоме пролазимо на путу до школе, шетамо ка Каленић пијаци, свраћамо до парка или музеја, а временом Крунска постаје део наших успомена из домских дана. Она није само адреса нашег дома - већ простор у коме се сусрећу историја, култура и свакодневни живот града.

Крунска је улица на Врачару, у срцу Београда. Протеже се од Пионирског парка (некадашње Дворске баште) и улице кнеза Милоша све до Парка војводе Петра Бојовића и Каленић пијаце. Крунска је име добила по круни, симболу владарског достојанства. Ово име носила је од 1872. до 1896, од 1904. до 1946. и поново од 1997. године. У међувремену је чак 12 пута променила име. Прво је била Надеждина, па онда Господар Јевремова, Краљице Драге, потом опет Господар Јевремова, Крунска, Посланичка, Крунска, Књегине Персиде, Московска, Проле-

терских бригада и на крају, од 1997. године, поново Крунска.

Музеј Николе Тесле налази се у Крунској 51. Основан је 5. децембра 1952. године и смештен у згради саграђеној између 1927. и 1929. године као кућа Ђорђа Генчића. Зграда је проглашена спомеником културе 1987. године. Музеј има сталну поставку, у којој је један део посвећен животу и раду Николе Тесле, а у другом је представљен развој науке о електрицитету и магнетизму. Посебно су занимљиви аутентични документи и модели Теслиних изума.

Студентска поликлиника у Крунској улици у Београду једна је од најважнијих здрав-

ствених установа намењених студентима. Налази се у Крунској 57 и пружа широк спектар здравствених услуга студентима Универзитета у Београду. Поред лечења, велики акценат ставља се и на превенцију, здравствено васпитање и очување менталног здравља.

Крунска улица је тако много више од обичне градске улице. Она је место где се сусрећу историја и садашњост, наука, култура и свакодневни живот. За ученике нашег дома она остаје и нешто посебно - улица у којој се стварају успомене, пријатељства и приче које ће памтити и када једног дана крену даље својим путем.

ДОН

МЕЂУНАРОДНА
РАЗМЕНА УЧЕНИКА:

„FLEX“
ПРОГРАМ

Александра Костић

FLEX - ТВОЈА КАРТА ЗА АМЕРИКУ

<https://serbia.americancouncils.org/flex-rs>

Сањаш ли о Америци? Не, не причам о холивудским филмовима, већ о години живота тамо! Ако тражиш авантуру која ће ти променити живот, престани да листаш друштвене мреже и фокусирај се на FLEX програм.

FLEX (Future Leaders Exchange Program) је програм размене који финансира Влада Сједињених Америчких Држава. Он ти пружа невероватну прилику: да provedеш целу школску годину живећи са пажљиво одабраном америчком породицом и похађајући локалну средњу школу. И да, све је покривено, од авионске карте до цепаца.

Шта добијаш? Прво, твој енглески језик ће постати савршен, али то је само почетак. Постаћеш не-

вероватно самосталан, научићеш да се сналазиш у новом окружењу и упознаћеш културу која је много више од онога што видимо на телевизији.

Кључни савет за прваке: Тајминг је све!

Ако си тренутно прва година средње школе, ја вам топло препоручујем да примените стратегију која се показала најбољом:

1. Пријави се када будеш друга година у августу/септембру

2. Одеш на размену када будеш трећа година

Како почети?

Процес селекције је ригорозан и састоји се из неколико кругова тестирања, али је фер. Први корак је увек онај најважнији, то је информисање.

Све детаље о условима, датумима тестирања и пријавама пронаћи ћеш на њиховом званичном сајту. Обавезно посети сајт и почни да се информишеш на време. Не чекај последњи тренутак!

FLEX је шанса која се пружа једном у животу. Ако си спреман да изађеш из своје зоне комфора и постанеш прави амбасадор своје земље, почни да планираш већ данас.

ДОН

КУЛТУРА:

Омладинско
позориште
„ДАДОВ“

Софиа Ђан

МЕСТО ГДЕ ПОЧИЊУ ПОЗОРИШНЕ ПРИЧЕ

Омладинско позориште „ДАДОВ“ једно је од најпосебнијих позоришта у Београду и целој Србији. Оно постоји више од 65 година, тачније од 1958. године, и већ деценијама инспирише младе људе да се окушају у глуми и позоришној уметности. „ДАДОВ“ је заправо скраћеница од назива „Драмски атеље Дома омладине Врачар“, мада нико више тачно не зна како је то име настало, чак ни његови оснивачи!

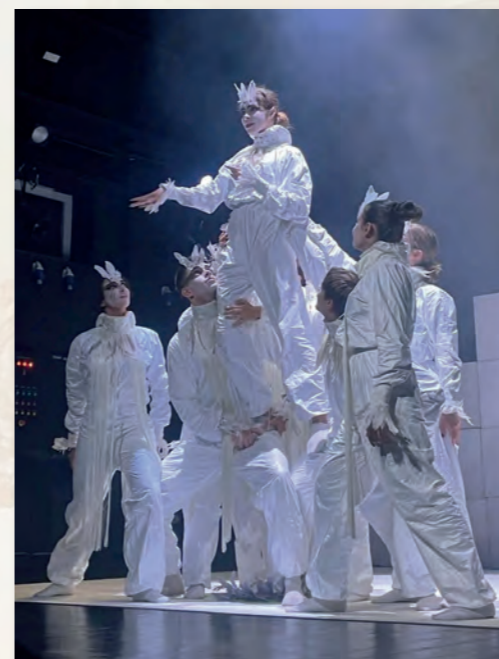
Позориште је почело као место где су средњошколци и млади људи из Београда могли да стварају представе и развијају своје таленте. Оно је прерасло из обичне драмске секције у озбиљан театарски ансамбл који игра представе, али и образује нову генерацију глумаца кроз Школу глуме и говора. Прва представа „ДАДОВА“ била је „Градинар“, изведена 27. децембра 1958., што значи да је позориште основа-

но пре више од пола века као један од најважнијих младалачких културних пројеката у нашем граду.

Током своје историје, „ДАДОВ“ се истакао тиме што је на својој сцени први пут играо многе светске драме и класике који тада нису били познати у Југославији. Поред тога, био је и место где су многи данас познати глумци направили прве позоришне кораке и учили занат: Јелисавета Сека Саблић, Мирјана Карановић, Милош Жутић, Предраг Ејдус, Милош Самолов, Милош Биковић и многи други су почели баш овде. Један од најважнијих успеха „ДАДОВА“ десио се 1965. године на Светском фестивалу аматерских позоришта у Монте Карлу, где је представа „Израчница“ освојила прво место међу позориштима из више земаља. Позната личност француског позоришта Жан Вилар чак је ту представу назвао „енциклопедијом позоришта“!

Данас ДАДОВ није само позориште – то је и едукативна школа где млади могу да се пријаве на аудицију, стекну искуство, уче монологе, рецитације, импровизацију и раде са признати професорима из света глуме. Његова зграда у Десанке Максимовић улице у Београду редовно приказује нове и класичне представе, али и ради на томе да остане место где се негује таленат и ствара култура.

На крају, важно ми је да додам и лични утисак. Мој дом ученика традиционално посећује позориште „ДАДОВ“, и те посете су за мене увек посебан догађај, јер тада позориште не доживљавамо само као обавезну културну активност, већ као искуство о коме се дуго прича. Једна од представа коју смо гледали била је „Галеб Џонатан Ливингстон“. Управо због таквих представа, „ДАДОВ“ је место које остаје у сећању.

ТИКТОК НИЈЕ ПСИХОТЕРАПИЈА!

Живимо у времену у ком су одговори увек на дохват руке. Када нас заболи глава, „питамо“ интернет. Када смо уморни, збуњени или тужни — радимо исто. Посебно међу младима, интернет и друштвене мреже постали су прво место на ком се тражи објашњење за сопствена осећања.

ТикТок је у томе посебно утицајан. Кратки видео-садржаји који говоре о анксиозности, депресији, проблемима са пажњом или емоцијама често делују као да су направљени „баш за нас“. Неколико симптома, јасна порука и утисак да смо коначно схватили шта нам се дешава.

И ту почиње питање — да ли је то помоћ или замка?

С једне стране, добро је што се о менталном здрављу данас више говори него икада раније. Млади

се више не стиде да признају да им је тешко. Интернет може бити место где неко први пут схвати да није сам и да има право да се не осећа добро.

Али проблем настаје онда када се информисање претвори у самодијагнозу. Ментално здравље није тест са интернета, нити списак особина које можемо лако препознати. Исто понашање не значи исто код сваке особе. Умор може бити последица напорног дана, а не озбиљног проблема. Лоше расположење не мора значити дијагнозу.

За ученике који живе у дому, далеко од породице, ова тема је посебно осетљива. Ново окружење, одговорност, притисак школе и одвајање од куће могу изазвати различита осећања. У таквим тренуцима лако је потражити одговоре на

интернету, јер делује брзо и доступно. Али алгоритми не знају наш живот, наше навике ни нашу причу.

Највећа замка самодијагнозе јесте што нас може убедити да смо „обележени“ или ограничени неком етикетом, уместо да нас подстакне да потражимо стварну помоћ. **Разговор са психологом, педагогом, васпитачем или родитељем није корак уназад — то је корак ка разумевању себе.**

Интернет може бити почетна тачка, али не и коначно решење. ТикТок психологија може отворити тему, али не сме заменити стручност, разговор и подршку.

Зато је важно да научимо да слушамо себе — али и да знамо коме да се обратимо. Јер ментално здравље је превисше важно да би се svelo на један видео и неколико кликова.

НАГРАДА ЈЕ МОСТ, АЛИ НЕ И ДЕСТИНАЦИЈА

Свако од нас се у неком тренутку свог живота сусретао са проблемом мотивације. Био то пад, одржавање или буђење исте, стално се враћамо на питање шта је то што нас покреће.

Ми смо се као васпитачи запитале како можемо да помогнемо ученицима да повећају мотивацију за учење, усвајање нових вештина и подстакнемо их на садржајно квалитетнију социјализацију?

Када смо први пут организовале Квиз знања, одзив је био импресиван, имајући у виду слаб одзив за друге додатне активности у Дому. Тада смо питале ученике зашто су се пријавили за квиз и многи су рекли: „Због награде“. Када смо касније поновиле питање одговор више није био тако једноставан. И ту смо отвориле ново питање: да ли се ученици труде само због награде или их она мотивише да сваки пут показују све веће знање, усавршавају се и уче нове вештине?

У истраживању које смо спровеле ученици су нагласили да иако им награда даје осећај да је њихов труд примећен, задовољство сопственим успехом им је важније од саме награде. Искуство и дружење је оно што их додатно мотивише да учествују у овој активности чак и да награде нема на крају. Иако само један број

ученика учествује у квизу искључиво због награде, већи део укупног броја ученика примећује да им освајање награде подиже самопоуздање.

Што се врсте награда тиче, ученици су навели да их највише мотивише храна (сада већ познати слатки пакет и крофне), али су предлагали за неке будуће квизове да награда буде посета музејима, Палати науке, карте за Escape room, биоскоп, картинг, похвале/дипломе...

Доста њих се интересује за мењање карактера квиза, увођење турнира, међудомских такмичења, све у духу додатног дружења и здравог надметања.

Не можемо занемарити податак да значајан број

ученика показује разочарање када труд није награђен. Примећујемо да иако награда може да мотивише, постоји ризик да постане и главни циљ и онда сама активност губи своју суштинску вредност.

Када говоримо о награди као мотивацији, не говоримо само о поклону. Говоримо о начину на који ученицима поручујемо шта вреднујемо. Наше искуство показује да награда јесте покретач, али награда не може носити мотивацију дугорочно. Ако ученик остане због искуства, узбуђења, изазова, осећаја припадности и личног задовољства, а не због награде - тада смо постигли праву мотивацију и знамо да она више не зависи од награде.

МУЗИКА КОЈА ВОДИ ДАЉЕ

Наша ученица дома, **Нађа Јовановић**, је љубав према флаути открила је још у основној школи, а врло брзо је схватила да музика за њу није само хоби, већ позивом који жели озбиљно да се посвети. Веома млада донела је важну одлуку и одлучила да направи велики корак и настави школовање у Београду и тамо се посвети својој каријери. Пресељење, други град, нова околина и одвајање од породице је тешка и храбра промена за младу особу која уписује средњу школу. Средом, имали смо ту част да чујемо и поделимо са вама Нађину предивну причу о њеном домском искуству и томе како се пронашла у музици.

Нађа пут из Пожеге у Београд види као веома храбар и важан корак у свом животу. У почетку јој није било лако због нове средине и високих очекивања, али ипак, Нађа сматра да јој је та промена помогла да одрасте и напредује и као особа и као музичар. Кроз ово искуство осамо-

сталила се и увидела колико заиста жели да се бави музиком. Данас, Нађи светска сцена делује ближе него икада, али је и подсећа на то да мора стално да ради на себи и унапређује своју каријеру.

Музика је престала да јој представља само хоби оног тренутка када је схватила да не може да замисли дан без ње. Тада су наступи и такмичења постали знатно озбиљнији, а вишесатна вежбања постала су део њене свакодневнице. Схватила је да је музика испуњава и одлучила је да жели професионално да јој се посвети.

Била је веома срећна када је сазнала да је добила пуну стипендију за "Interlochen камп". Ту прилику доживела је као награду за сав труд и рад који је уложила, али и као посебну прилику да учи и напредује. Такмичење са младим музичарима из целог света Нађа описује као посебно искуство, које јој је донело самопоуздање, инспирацију и многа нова познанства. Иако

није освојила место, сам пласман у финале за њу је представљао потврду и мотивацију за даљи рад. Посебно је то што је и ове године добила пуну стипендију за

Interlochen камп, што представља још једну потврду њеног талента, рада и посвећености музици. Од многобројних награда које је освојила, издвојили бисмо прву награду и специјалну награду за темперамент и музичку зрелост на Међународном такмичењу "Ars Nova" у Трсту.

Рад и дисциплина важан су део Нађиног живота. Њен дан је расподељен између школских обавеза и неколико сати вежбања. Труди се да међу бројним обавезама пронађе и време за одмор, јер верује да је равнотежа неопходна за напредак.

Живот у дому ученика помогао јој је да се осамостали. Научила је да боље организује своје време и усклади школске обавезе са вежбањем. Из домског периода носи много лепих успомена, а посебно памти и цени дружења са пријатељима после дугог и напорног дана. Ти тренуци подршке, смеха много су јој значили.

ПОГЛЕД У 2100. ГОДИНУ

Када замислимо будућност, обично се сетимо робота, летећих аутомобила и холограма који искачу из зидова. Али 2100. година готово сигурно неће личити на научнофантастичне постере које замислимо. Свет неће бити хладан, металан и опседнут технологијом – биће то време у коме се природа и машине коначно понашају као партнери, а не ривали.

Замисли јутро у таквом свету. Будиш се, а соба те препознаје пре него што отвориш очи. Завесе се полако померају, светло не заслепљује, већ тихо клизи по зидовима, баш онако како твоје тело воли. Твој дигитални асистент ти се јавља тоном који звучи готово... људски:

„Добро јутро. Сањао си глупости, али си се бар лепо одморио.“

То је нова верзија будилника – онај који те не нервира, него ти прича као пријатељ.

У кухињи нема журбе ни дима из тигања. Апарат за доручак већ зна да ћеш бити гладан и сервира храну баш у тренутку кад стигнеш. Фрижидер те подсећа да ти млеко истиче – и ако га ипак заборавиш, само ти стигне обавештење: „Нарудбина већ послата.“

Напољу град делује као да дише заједно са људима.

Нема хаотичног саобраћаја ни труба – летећи аутомобили не зује, већ клизе изнад улица попут огромних птица. Тротоари сакупљају енергију из сваког корака и напајају градске лампоне, а дрвеће лагано светлуца, јер су у њега уграђени биосензори који чисте ваздух. Контејнера нема, све се аутоматски претвара у енергију или нове материјале. Небо је бистрије него икад, као да се и оно одмара.

Школе? То је потпуно друга прича. Табли нема, папира скоро да се нико не сећа, а клупе су остале само у старим филмовима. У историји стојиш усред виртуелне битке и гледаш војнике како јуре поред тебе. На биологији можеш да уђеш у 3Д приказ људског тела – дословно уђеш – као истраживач у неком новом свету. Географију учиш шетајући по Марсу, док иза тебе остају трагови у виртуелном песку.

Наставник више није само човек за катедром. То је читав тим интелигентних програма који тачно знају кад си сконцентрисан, кад ти мисли одлутају и где најчешће грешиш. Оцене нису бројке, већ дневни извештаји типа:

„Честитамо! Данас си био 37% мање збуњен него јуче.“

А људи? Људи више нису ограничени само једним животом. Имаће дигиталне двојнике – верзије себе које раде, уче, посећују виртуелне градове док ти спаваш. Успомене ће се чувати као фајлови, па ћеш моћи да „пустиш“ неки тренутак поново, као филм који ти недостаје. Можда ћемо чак део своје свести архивирати у дигиталном облаку, где нико не нестаје заувек, већ само мења верзију.

Све то звучи невероватно, али и помало... застрашујуће.

Јер ако технологија зна све твоје навике, мисли и жеље – да ли ћеш икада више бити потпуно свој? Ако алгоритам зна како да те усређи, да ли ће срећна и даље бити твоје дело, или само компликовани математички резултат?

Можда ће у 2100. години највећи луксуз бити управо оно што данас занемарујемо: разговор без екрана, дан без апликација, осећај да си живо, несавршено, хаотично људско биће. Можда ћемо поново желети да понекад погрешимо, да не знамо, да се збунимо – јер ће то бити доказ да нисмо само савршено истрениране верзије себе.

VAMOS A ESPAÑA

Не знате где да идете на одмор? Боли ли вас глава од размишљања? Као ученица шпанског језика у Филолошкој гимназији имам праву земљу за вас, Шпанију. То је земља прелепих градова, уметности и забаве.

Градови као што су Мадрид, Валенсија и Барселона имају прелепу архитектуру поготово Барселона која је позната по архитекти Антонио Гаудиу, чија су остварења Sagrada Família и Casa Batlló. У Мадриду се налази музеј Прадо у коме су изложена дела сликара Салвадора Далија, који је познат по свом надреалистичном стилу. Његово познато дело је „Упорност сећања“, 1931. Пабло Пикасо, још један шпански сликар који је оставио велики утицај на уметност са његовим делима као што су Герника, његовим аутопортретима

и портретима. Један је од оснивача уметничког правца кубизам. У Шпанији, у Андалузији, је настао плес фламенко, за тај плес жене носе пунђе и ружу у коси и шарене каљине. То је традиционалана ношња Андалузије и за време празника Feria de Abril жене га чак носе током празника. Храна је један од најбољих атрибута Шпаније, ђуроз (churros) преливен чоколадом и паела са морским плодовима. Los Sanfermines је веома популаран фестивал у ком мушкарци трче са биковима и то почиње 6. јула и траје неколико дана. Шпанији припадају две групе острва, Валеар-

ска и Канарска. На Тенерифама, главном граду највећег острва на Канарима се одржава трећи по величини карневал на свету. Прва помисао на шпанску књижевност је Мигел де Сервантес и његово чувено дело Дон Кихот, настало у 17. веку. Роса Монтеро Гајо је шпанска ауторка модерног доба, њена позната дела су Луда кућа и Прича о провидном краљу.

Па шта онда чекаш, vamos a España.

ДВЕХИЉАДИТЕ: ВРЕМЕ КОЈЕ СЕ ВРАЋА

Постоји нешто посебно у ономе што смо живели почетком 2000-их. Није то била само мода са ниским панталонама и сребрним сенкама за очи, нити мелодија Нокиа звона која се чула на сваком ћошку. 2000-е су биле доба искрености, једноставности и оне врсте безбрижности коју данашња дигитална генерација ретко стиже да осети.

Деца су се играла напољу, враћала кући тек када се упале улична светла, гледала цртаће после школе и чекала омиљене музичке емисије на телевизији, јер није постојало „пусти опет“. Музика се скидала преко блутута или меморијског кабла, а омиљене песме се снимале на CD-у „за душу“. Фотографије су се чувале у албумима, не у клауду. Поруке су се слале тек када је стварно било важно, јер је сваки СМС коштао. Све је имало вредност – од петоминутног разговора до сладоледа купљеног у школском дворишту.

Данас, две деценије касније, дух 2000-их се поново буди. Трендови које смо мислили да смо оставили иза себе враћају се на велика врата: широке фармерке, сјај за усне, ружичасте наочаре, металик детаљи, а чак и музика поп-принцепа тог времена поново пуни плејлисте. Серије и филмови из тог периода поново су популарни, а физички фотоапарати и једнократне камере поново су постали модни додатак, не само уређај.

Зашто нам се враћају 2000-е? Можда зато што свет данас трчи пребрзо. Све је инстант, доступно, израчунато. Носталгија за почетком миленијума заправо је жеља да се вратимо у време када је живот био спо-

рији, топлији и искренији, без сталног притиска друштвених мрежа и „идеалних живота“. У времену када је пријатељство било у сусрету, а љубав у писму, не у поруци која нестаје после 24 сата.

Повратак 2000-их није само мода – то је повратак осећају припадности, радости у малим стварима и тренутку који се живи, а не фотографике. И можда нам зато толико прија. Можда је ово знак да све што је некада било стварно добро, увек пронађе начин да се врати.

КАДА ЗНАЊЕ ПОСТАЊЕ ИГРА

У Дому ученика „Јелица Миловановић“ организован је квиз знања који је окупио ученике дома. Ова манифестација протекла је у пријатној атмосфери, уз много смећа, узбуђења и здравог такмичарског духа.

Ученици су се надметали у неколико категорија. Питања су била пажљиво одабрана и разноврсна, што је допринело динамичности такмичења и одржало пажњу свих присутних. Екипе су показале изузетно знање, сналажљивост и способност тимског рада, а

о победнику су одлучивале нијансе.

Овогодишњи квиз привукао је велику пажњу управо због занимљивог концепта и добре организације. Према утисцима учесника, такмичење је било изазовно, али истовремено веома забавно и мотивишуће. Посебно су истакли значај дружења са вршњацима, као и прилику да размене искуства и прошире своја познанства.

Победничке екипе награђене су пригодним наградама, док су сви учесници понели лепе утиске

и нова искуства. Организатори су изразили задовољство одзивом ученика и истакли да овакви догађаји имају велики значај за развој самопоуздања, тимског духа и љубави према знању.

Квиз још једном је показао да знање и такмичење могу бити одличан начин за повезивање младих, подстицање здраве конкуренције и стварање позитивне атмосфере у дому. Управо овакве активности доприносе да дом не буде само место боравка, већ простор дружења, развоја и заједничких успеха.

ДОМСКИ ВРЕМЕНПЛОВ

Замислите да се једног јутра пробудите у дому, али без телефона, без интернета, без музике на слушалицама и без поруке у групном чету. Уместо тога, чека вас строг распоред, тишина у учионици и правила која се не доводе у питање. Звучи као научна фантастика? Заправо, то је била свакодневица ученица које су живеле у нашем дому пре више од једног века. Наш Дом ученика основан је 1905. године, у времену када су правила била строжа, слобода мања, а очекивања од младих – посебно од девојака – потпуно другачија него данас. Зато смо покушали да замислимо један мали експеримент: како би се модерна ученица снашла када би се изненада нашла у дому из тог времена?

Као што сви можемо да претпоставимо, дом пре више од сто година мора да је изгледао много другачије него сада. Неоспориво је да је цео свет доживео корените промене кроз прошли век, и наш дом, наравно, није изузетак. Како би се неко од нас снашао да крочи у време у ком му је све страна, али у неку руку познато?

Да се магично вратимо у тај период, већ на почетку, један део ученика не би ни могао да похађа Дом, с обзиром да је тада то био искључиво женски дом. Први прави културни шок десио би се када би осетиле притисак, стегу, након губитка слободе. Не само слобода коју нам пружа дигитални свет (друштвене мреже, интернет, музика "по жељи"...), већ и слобода дружења и излазака. Тада је цео васпитни процес био знатно

стриктнији и ригорознији. Дом је био место дисциплине, моралног васпитања и припреме за друштвено прихватљиву улогу жене. Поред школских обавеза, девојке су учене послушности, скромности и „женским врлинама“, јер се сматрало да је карактер важнији од личне жеље. Међутим, образовање жена је тада и даље било дискутабилно, нису смеле да имају превише слободе.

Дом је био ближи манастирском или интернатском режиму него данашњем систему. Живот је био строго организован, праћено тачан распоред и надзор васпитача је био сталан. Често се присуствовало заједничким молитвама, учило се у строгој тишини и није могло нигде да се иде без дозволе.

Супротно томе, савремени ученички дом заснива се на идеји индивидуалности. Ученици и ученице имају већу слободу кретања, изражавања и избора. Васпитна улога дома и даље постоји, али је она ненаметљива и усмерена

на подршку, а не на контролу. Данас дом подстиче различитости, самосталност и личне интересе. Међутим, управо та слобода захтева и одређену дозу одговорности, јер више не постоји јасно прописано „како треба“.

Када бисмо замислили модерну ученицу у дому пре сто година, она би, на жалост, била суочена са губитком избора каквог сада има. Строга правила и одсуство приватности доживела би као ограничење личности. Насупрот томе, девојка из тог времена, пребачена у савремени дом, не би била збуњена због недостатка реда, већ због вишка слободе. Тамо где је некада постојао јасан пут, прописан строго одређеним правилима, данас постоји отворено поље могућности. Иако то може да звучи веома охрабрујуће, такође буди и одређену дозу страха.

Ипак, упркос свим разликама, једна суштинска сличност остаје. Дом остаје установа која нас подстиче на развој, како у друштву тако и индивидуално.

ДОМСКЕ ПОСЛАСТИЦЕ

Недељом увече у нашем дому влада посебна атмосфера. То је време за дружење уз храну коју је свако понео од своје куће. Храна није једино шта те радује, ту је и дружење са цимерима који те насмеју како нико никад није могао. Доносе се пите, кифле, колачи и многа друга јела. Ако не знаш шта да направиш, а желиш да и ти допринесеш, постоје лаки рецепти за тебе:

СНИКЕРС КУГЛИЦЕ

Састојци:

Смеса: 300g шећера, 1dl воде, 125g маргарина, 200g млевеног кикирикија.
Глазура: 100g чоколаде за кување, 20g маргарина, 3 кашике уља, 200g сецканог кикирикија

Припрема:

Смеса: Сипајте воду у шерпу и ставите је на ринглу, помешајте шећер са водом и додајте маргарин у врућу смесу. Када се маргарин отопи додајте кекс и кикирики. Оставити смесу да се охлади, а затим обликујте куглице, умочите их у чоколаду, а затим у кикирики.
Глазура: Отопити чоколаду па исецкати кикирики

ЧОКОЛАДНИ КЕКСИЋИ:

Састојци:

50 g путера, 220g чоколаде за кување, 210g оштрог брашна, 1/2 кашичице прашка за пециво, 2 јајета, 100g шећера, 1 ванилин шећер, 100g шећера у праху

Припрема:

Отопите чоколаду са путером, умутите јаја и шећер, додате отопљену чоколаду па додате брашно са прашком, све заједно промешате. Ставите у фрижидер да се стегне, када се стегне направите куглице. Оставите да се рерна загреје на 120 степени и оставите колаче у рени на 10 минута. На крају посипте шећер у праху на колаче.

Најтежи део ће бити прање судова када завршите са јелом у дому.

ДО ~~М~~ЦИ

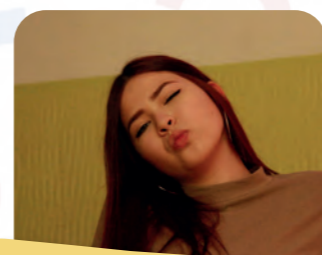
Мила Чупић
„Онај ко се никад није продао, може све и не мора ништа!“

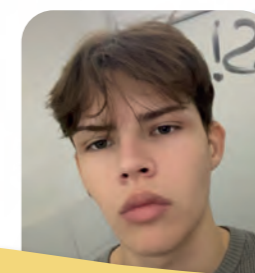
Јана Јовановић
„Ништа није очигледно.“

Лара Вуковић
„Serenitas meav“

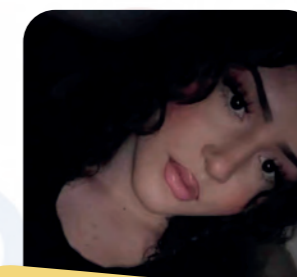
Јелена Гајић
„Дотле је дошло.“

Урош Танасковић
„Тешко могу да замислим лепоту у којој нема ни мало меланхолије.“ - Ш. Бодлер

Александра Костић
„Посвети своје срце.“

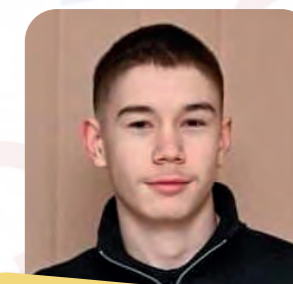
Вања Јововић
„Ethereal“

Софија Бан
„The best way to predict the future is to create it.“ - Peter Drucker

Дарија Челебдић
„+*.-.“

Огђен Глишић
"Аве Србија"

Ивона Пузовић
„Good morning and in case I don't see ya, good afternoon, good evening and goodnight“.

ЈЕЛИЦА

ДОМ УЧЕНИКА
СРЕДЊИХ ШКОЛА
ЈЕЛИЦА МИЛОВАНОВИЋ

